

PRIIMTI TEKSTAI

P8_TA(2017)0450

Aplinkos politikos įgyvendinimo peržiūra

2017 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl ES aplinkos nuostatų įgyvendinimo peržiūros (2017/2705(RSP))

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į 2017 m. vasario 3 d. Komisijos komunikatą „ES aplinkos nuostatų įgyvendinimo peržiūra. Bendri uždaviniai ir kaip bendrai siekti geresnių rezultatų“ (COM(2017)0063) ir pridėtas 28 šalių ataskaitas,
- atsižvelgdamas į 2016 m. gegužės 27 d. Komisijos komunikatą „ES aplinkos politikos rezultatų užtikrinimas atliekant reguliarią aplinkos nuostatų įgyvendinimo peržiūrą“ (COM(2016)0316),
- atsižvelgdamas į 2013 m. lapkričio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimą Nr. 1386/2013/ES dėl bendrosios Sąjungos aplinkosaugos veiksmų programos iki 2020 m. „Gyventi gerai pagal mūsų planetos išgales“¹ (7-oji AVP),
- atsižvelgdamas į 2015 m. rugsėjo 25 d. JT Generalinės Asamblėjos priimtą rezoliuciją „Keiskime mūsų pasaulį. Darnaus vystymosi darbotvarkė iki 2030 m.“ (A/RES/70/1),
- atsižvelgdamas į 2016 m. lapkričio 22 d. Komisijos komunikatą „Tolesni tvarios Europos ateities užtikrinimo žingsniai. Europos veiksmai siekiant tvarumo“ (COM(2016)0739),
- atsižvelgdamas į 2017 m. gegužės 22 d. Komisijos komunikatą „2014 m. Europos semestras. Konkrečioms šalims skirtos rekomendacijos“ (COM(2017)0500),
- atsižvelgdamas į 2015 m. gruodžio 2 d. Komisijos pranešimą „Uždaro ciklo kūrimas. ES žiedinės ekonomikos veiksmų planas“ (COM(2015)0614),
- atsižvelgdamas į 2017 m. sausio 26 d. Komisijos ataskaitą dėl Žiedinės ekonomikos veiksmų plano įgyvendinimo (COM(2017)0033),
- atsižvelgdamas į klausimus Tarybai (O-000065/2017 – B8-0606/2017) ir Komisijai (O-000066/2017 – B8-0607/2017) dėl ES aplinkosaugos nuostatų įgyvendinimo peržiūros,
- atsižvelgdamas į Aplinkos, visuomenės sveikatos ir maisto saugos komiteto pasiūlymą

¹ OL L 354, 2013 12 28, p. 171.

dėl rezoliucijos,

- atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 128 straipsnio 5 dalį ir 123 straipsnio 2 dalį,
- A. kadangi ES yra parengusi stiprių aplinkosaugos teisės aktų, tačiau jų silpnas ir netobulas įgyvendinimas yra ilgalaikė problema; kadangi šie įgyvendinimo trūkumai kelia grėsmę darniam vystymuisi, daro neigiamą tarpvalstybinį poveikį aplinkai ir žmonių sveikatai bei lemia dideles socialines ir ekonomines sąnaudas; kadangi, be to, įgyvendinimo spragos kenkia ES patikimumui;
- B. kadangi 70 proc. ES aplinkos apsaugos teisės aktų įgyvendina regioninės ir vietos valdžios institucijos;
- C. kadangi ES aplinkos nuostatų įgyvendinimo peržiūra ir 28 m. šalių ataskaitos dar kartą parodė, kad aplinkos srities teisės aktai ES įgyvendinami nevienodai, tarp valstybių narių ir tarp įvairių aplinkos sričių esama didelių skirtumų; vis dėlto pažymi, kad esama bendrų probleminių sričių, kuriose įgyvendinimas nėra patenkinamas visoje ES, ir kad jos dažnai susijusios su didžiausiomis grėsmėmis aplinkos būklei;
- D. kadangi kas dvejus metus teikiamos ataskaitos yra labai svarbios siekiant parodyti tikrąją įgyvendinimo valstybėse narėse padėtį, tačiau taip pat svarbi reguliari stebėseną;
- E. kadangi aplinkos nuostatų įgyvendinimo peržiūra buvo skirta svarbioms ES aplinkos teisės aktų dalims, tačiau ją reikia išplėsti, kad būtų galima imtis sistemingesnių priemonių sprendžiant uždavinius, kylančius dėl darnaus aplinkos vystymosi;
- F. kadangi aplinkos nuostatų įgyvendinimo peržiūra turėtų būti tarpsektorinė priemonė, kurią atliekant būtų galima įvertinti kitų sričių, pavyzdžiui, žemės ūkio, žuvininkystės, pramonės, transporto, miškininkystės ir apskritai regioninės politikos poveikį aplinkai;
- G. kadangi Komisija turėtų siekti užtikrinti geresnį duomenų, naudojamų vertinant valstybių narių pasiekimus, palyginamumą; kadangi skirtingose valstybėse narėse surinktų duomenų skirtumai sudaro nemenką kliūtį jų palyginamumui ir apskritai pačiam vertinimui;
- H. kadangi svarbu į aplinkos nuostatų įgyvendinimo peržiūrą įtraukti visas kompetentingas valdžios institucijas atsižvelgiant į valstybių narių institucinę padėtį; kadangi visų pirma svarbu pabrėžti, kad kai kuriose valstybėse narėse regionams tenka visapusiška kompetencija aplinkos teisės aktų srityje;
- I. kadangi aplinkos nuostatų įgyvendinimo peržiūra visapusiškai papildo kitas priemones, skirtas geresniam įgyvendinimui užtikrinti, pvz., IMPEL tinklą (Europos Sąjungos aplinkos apsaugos teisės aktų įgyvendinimo ir vykdymo užtikrinimo tinklą) ir projektą „Make it Work“;
- J. kadangi aplinkos nuostatų įgyvendinimo peržiūra turėtų būti vertinama ne tik kaip techninė priemonė, bet ir kaip priemonė politinei diskusijai, visų pirma ministerijų lygmeniu, užtikrinti;

Aplinkos nuostatų įgyvendinimo peržiūros svarba ir kontekstas

1. palankiai vertina Komisijos iniciatyvą pradėti taikyti aplinkos nuostatų įgyvendinimo

peržiūrą ir pripažįsta jos didžiulį potencialą, jei jai bus suteiktas deramas politinis svoris ir bus užtikrintas visiškas jos skaidrumas; atkreipia dėmesį į tai, kad aplinkos nuostatų įgyvendinimo peržiūra gali padėti įgyvendinimo problemoms užimti svarbią vietą politinėje darbotvarkėje, atlikti sprendimus priimančių asmenų išankstinio perspėjimo mechanizmo funkciją ir galiausiai patobulinti ES aplinkos teisės aktų ir politikos įgyvendinimą;

2. primena, kad Parlamentas jau keletą kartų yra raginęs Komisiją imtis iniciatyvesnio vaidmens stebint, patariant ir padedant įgyvendinti aplinkos teisės aktus ir politiką, pvz., kalbant apie Gamtos direktyvas; mano, kad Komisija pažeidimų atvejais turėtų imtis ryžtingų veiksmų aktyviai naudodamasi visomis taikomomis teisėkūros priemonėmis;
3. pritaria Komisijos holistiniam, tarpsektoriniam įvairius suinteresuotuosius subjektus apimančiam požiūriui, kuris yra labai svarbus siekiant pokyčių vietoje; palankiai vertina tai, kad atliekant aplinkos nuostatų įgyvendinimo peržiūrą nustatomos netinkamo įgyvendinimo priežastys ir siūlomos priemonės šioms problemoms konstruktyviai spręsti;
4. mano, kad aplinkos nuostatų įgyvendinimo peržiūra turėtų būti viena iš priemonių, naudojamų siekiant užtikrinti glaudesnę ryšį su darnaus vystymosi tikslais (DVT) ir įvertinti pažangą, kurią padarė valstybės narės ir Sąjunga siekdamos aplinkos sričiai svarbių DVT; todėl ragina Komisiją toliau siekti nustatyti, kaip įgyvendinant ES aplinkos teisės aktus taip pat padedama ES valstybėms narėms įgyvendinti atitinkamus DVT tikslus ir siekti konkrečių DVT rodiklių ir tikslų;
5. pripažįsta, kad aplinkos nuostatų įgyvendinimo peržiūra taip pat gali būti naudinga prevencijos priemonė ir todėl gali sumažėti pažeidimų nagrinėjimo procedūrų skaičius; vis dėlto pabrėžia, kad aplinkos nuostatų įgyvendinimo peržiūra neturėtų pakeisti arba atidėti būtinų pažeidimo nagrinėjimo procedūrų, kurias atlieka Komisija;

Kaip būtų galima patobulinti Aplinkos nuostatų įgyvendinimo peržiūrą ir pasiekti geresnių rezultatų

6. palankiai vertina tai, kad aplinkos nuostatų įgyvendinimo peržiūra apima daugumą teminių tikslų pagal 7-ąją aplinkosaugos veiksmų programą (toliau – 7-oji AVP); vis dėlto apgailestauja dėl to, kad svarbios sritys, pavyzdžiui, klimato kaitos, energijos vartojimo efektyvumo priemonių, energijos taupymo, cheminių medžiagų ir pramonės išmetamų teršalų, ir kai kurie sisteminiai aplinkos apsaugos uždaviniai, susiję su energetikos, transporto, gamybos ir regionine politika, nebuvo įtraukti, ir ragina Komisiją užtikrinti, kad jos būtų įtrauktos į būsimas redakcijas; atkreipia dėmesį į tai, kad esami duomenys, kuriuos jau paskelbė Europos aplinkos agentūra, jau galėjo sudaryti galimybę atlikti bent preliminarią klimato kaitos teisės aktų, vartojimo efektyvumo didinimo priemonių ir energijos taupymo priemonių įgyvendinimo ES ir valstybių narių lygmenimis analizę;
7. taip pat apgailestauja dėl to, kad nesprenžiami tokie svarbūs klausimai kaip hormoninių preparatų ir vaistų liekanos nuotėkose, paviršinio vandens ir požeminio vandens telkiniuose ir jų poveikis geriamajam vandeniui, žmonių sveikatai, biologinei įvairovei ir (vandens) aplinkai, ir ragina Komisiją užtikrinti, kad jie būtų įtraukti į būsimas redakcijas;

8. atkreipia dėmesį į tai, kad Darnaus vystymosi darbotvarkė iki 2030 m. pasauliniu lygmeniu ir 7-oji aplinkosaugos veikslių programa ES lygmeniu sudaro pagrindą pažangiai aplinkos politikai;
9. mano, kad siekiant užtikrinti Sąjungos veikslių nuoseklumą būtų naudinga užtikrinti glaudesnę aplinkos nuostatų įgyvendinimo peržiūros ir Europos semestro ryšį;
10. pabrėžia, kad dėl duomenų stygiaus gali atsirasti įgyvendinimo spragų ir sunkumų atliekant įgyvendinimo peržiūrą;
11. pabrėžia, kad svarbu suderinti duomenų ir pranešimų teikimo ciklus siekiant patobulinti būsimus peržiūros procesus; ragina Komisiją gerinti duomenų palyginamumą ir įtraukti į būsimą aplinkos nuostatų įgyvendinimo peržiūrą specialų skyrių, kuriame būtų įvertinta ataskaitų ir duomenų, kuriuos pateikė valstybės narės pagal įvairias direktyvas, kokybė; pabrėžia saugaus elektroninio keitimosi duomenimis svarbą siekiant sudaryti palankesnes sąlygas valstybių narių ataskaitų teikimui;
12. pabrėžia, kad svarbu paremti kokybinį vertinimą kiekybiniais tikslais; šiuo klausimu mano, kad geresnis bendradarbiavimas su Europos aplinkos agentūra padėtų parengti tinkamus rodiklius;
13. pabrėžia, kad vykdant aplinkos nuostatų įgyvendinimo peržiūrą turėtų būti atsižvelgiama į visas rimtas aplinkos ir kitų sektorių politikos problemas ir galimus prieštarigus tikslus ir jie turėtų būti įvertinti, taip pat turėtų būti atkreiptas dėmesys į visus pastebėtus neatitikimus ir pateikta pasiūlymų, kaip juos ištaisyti;
14. mano, jog, siekiant rasti geresnio įgyvendinimo būdų, valstybėms narėms reikėtų palikti mažiau diskrecijos;

Kaip patobulinti aplinkos teisės aktų įgyvendinimą

15. pabrėžia, kad aplinkos apsaugos klausimai nepakankamai integruojami į kitas politikos sritis ir tai yra viena iš esminių priežasčių, nulemiančių aplinkos apsaugos teisės aktų politikos įgyvendinimo spragas;
16. pabrėžia, kad geresnę aplinkos teisės aktų įgyvendinimą būtų galima užtikrinti aplinkos teisės aktus labiau integravus į kitas politikos sritis ir visapusiškai taikant atsargumo principą;
17. mano, kad dvi pagrindinės netinkamo įgyvendinimo priežastis – nepakankamus administracinius gebėjimus ir valdymo trūkumą – iš dalies lemia nepakankamas finansavimas ir iš dalies neveiksmingas turimų lėšų panaudojimas valstybėse narėse, ir ragina valstybes nares siekti pagerinti padėtį šiose srityse;
18. mano, kad, siekiant užtikrinti gerą ir patikimą valdymą ir geresnę veiksmingumą, būtina užtikrinti visų lygmenų viešosios valdžios institucijų partnerystę ir skaidrumą, aiškų atsakomybės sričių padalijimą, tinkamus išteklius, gebėjimų stiprinimą ir geresnį koordinavimo mechanizmą;
19. laikosi nuomonės, kad valstybių narių taikomos rinkos priemonės (pvz., „teršėjas moka“ principu paremta fiskalinė politika) yra veiksmingas ir efektyvus būdas visapusiško aplinkos politikos įgyvendinimo tikslui siekti;

20. tvirtai remia tai, kad aplinkos nuostatų įgyvendinimo peržiūros metu pabrėžiami keitimasis geriausios praktikos pavyzdžiais ir tarpusavio peržiūra, ir mano, kad tai galėtų padėti valstybėms narėms, kurios, įgyvendindamos aplinkos srities teisės aktus patiria sunkumų, rasti naujoviškų sprendimų; todėl yra įsitikinęs, kad būtų naudinga, jog Komisija pateiktų gaires;
21. mano, kad aplinkos nuostatų įgyvendinimo peržiūra turėtų apimti Komisijos nustatytus aiškius ir griežtus aplinkos teisės aktų įgyvendinimo valstybėse narėse terminus;
22. mano, kad aplinkos nuostatų įgyvendinimo peržiūra taip pat gali būti naudojama kaip visuomenės informavimo, informuotumo didinimo, aktyvesnio pilietinės visuomenės dalyvavimo užtikrinimo ir visuomenės dalyvavimo skatinimo ir švietimo aplinkos politikos klausimais priemonė, kuri būtų naudinga valstybėms narėms ir piliečiams; šiuo klausimu ragina Komisiją parengti priemonių rinkinį, kuris padėtų įvertinti valstybių narių padarytą pažangą aplinkosauginio veiksmingumo srityje, be kita ko, atlikti gerosios patirties lyginamąją analizę ir parengti suvestines ataskaitas, kurios turėtų būti reguliariai atnaujinamos ir skelbiamos, kad būtų viešai prieinamos;
23. ragina Komisiją ir valstybes nares stiprinti teisės aktų vykdymo užtikrinimą, be kita ko, gerinant ir stiprinant Atsakomybės už aplinkos apsaugą direktyvos įgyvendinimo pastangas;
24. pabrėžia, kad NVO ir plačioji visuomenė taip pat galėtų atlikti svarbų vaidmenį skatinant geresnį įgyvendinimą ir tokiu būdu puoselėjant teisinę valstybę, jei būtų veiksmingai užtikrinama teisė kreiptis į teismą;
25. ragina Komisiją pateikti pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto dėl aplinkosauginių tikrinimų, kad būtų sparčiau įgyvendinami su aplinka susiję įstatymai ir standartai;
26. ragina Komisiją ryšium su gero valdymo ir teisės aktų laikymosi užtikrinimu pateikti naują pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto dėl minimaliųjų galimybės pasinaudoti teismine peržiūra standartų ir pasiūlyti peržiūrėti Orhuso reglamentą, kuriuo įgyvendinama Konvencija dėl Sąjungos veiksmų siekiant atsižvelgti į naujausią Komiteto dėl atitikties Orhuso konvencijai rekomendaciją;

Valstybių narių ir ES institucijų vaidmuo vykdant tolesnius veiksmus po aplinkos nuostatų įgyvendinimo peržiūros

27. ragina Komisiją, valstybių narių kompetentingas institucijas ir atitinkamus suinteresuotuosius subjektus nedelsiant visapusiškai dalyvauti aplinkos nuostatų įgyvendinimo peržiūroje; pabrėžia, kad regionų ir vietos valdžios institucijoms tenka svarbus vaidmuo; ragina valstybes nares visapusiškai įtraukti vietos ir regionų valdžios institucijas ir paraginti jas toliau dalyvauti IMPEL tinklo veikloje bei skatinti dalyvauti vietos ir regionų ekspertus, kad kuo skubiau būtų pagerintas keitimasis duomenimis, žiniomis ir geriausios praktikos pavyzdžiais;
28. ragina Komisiją ir valstybes nares užtikrinti geresnį duomenų rinkimą ir galimybę gauti informacijos, gerosios praktikos sklaidą ir piliečių dalyvavimą ir apsvarstyti galimybę labiau įtraukti vietos valdžios institucijas į aplinkos politikos nustatymo procesą;
29. ragina atitinkamo lygmens kompetentingas valstybių narių valdžios institucijas

užtikrinti, kad būtų organizuojami atviri ir įtraukūs dialogai įgyvendinimo klausimais tinkamai informuojant visuomenę ir pilietinės visuomenės atstovus bei užtikrinant jų dalyvavimą, ir ragina Komisiją dalyvauti šiuose dialoguose ir apie tai informuoti Parlamentą;

30. palankiai vertina Komisijos pateiktus politinius pasiūlymus dėl sistemos, skirtos struktūriniam dialogui įgyvendinimo klausimais rengti, tačiau mano, jog būtina užtikrinti, kad šis procesas būtų skaidrus ir jame dalyvautų susijusios NVO ir pagrindiniai suinteresuotieji subjektai;
31. palankiai vertina tai, kad Komisija, valstybės narės ir suinteresuotieji subjektai diskutuoja ekspertų grupėje „Europos semestro žalinimas“, tačiau mano, kad užtikrinus specialios ekspertų grupės aplinkos nuostatų įgyvendinimo klausimais dalyvavimą būtų galima sudaryti sąlygas plėtoti struktūrinį dialogą įgyvendinimo klausimais kartu su dvišaliais šalių dialogais;
32. ragina užtikrinti, kad įgyvendinimo klausimas būtų kaip nuolatinis punktas įtrauktas į trijų (pirmininkavusios, pirmininkaujančios ir pirmininkausiančios) valstybių narių grupės prioritetus ir programas, kad šiuo klausimu būtų diskutuojama Aplinkos taryboje bent kartą per metus, galbūt rengiant ypatingą įgyvendinimo klausimui skirtą tarybos posėdį, ir kad diskusijos būtų papildytos kitu forumu, kuriame taip pat dalyvautų Europos Parlamentas ir Regionų komitetas; ragina rengti bendrus Tarybos posėdžius, kuriuose būtų nagrinėjama, kaip sprendžiami tarpsektoriniai, kompleksiniai klausimai ir bendri uždaviniai, taip pat naujos problemos, galinčios turėti tarpvalstybinį poveikį;
 - o
 - o o
33. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai ir valstybių narių vyriausybėms bei parlamentams.